

De Ethische Data Assistent

Actiepoint

Reflectiepoint

DATAGERELATEERDE OVERWEGINGEN

- Vertrouwen
- Gelijkheid
- Solidariteit
- Wederkerigheid
- Democratie
- Legaliteit
- Creativiteit
- Transparantie

STAP DRIE

Een beslissing nemen

Reflecteer en besluit. Bekijk onderstaande publieke waarden en ethische stromingen. Kan dit een ander licht werpen op de antwoorden die u net heeft geformuleerd? Reflecteer hierop met uw teamleden. Neem vervolgens een beslissing over de voortgang of het staken van het project.

- Utilitarisme: het beste resultaat voor de meeste betrokkenen
- Deugdethiek: handelen zoals een goed persoon zou doen
- Kantianisme: respect voor waardigheid en autonomie
- Moreel particularisme: het beste resultaat in de praktische context van het project

ALGEMENE OVERWEGINGEN

11 VOORINGENOMENHEID

Geeft de dataset mogelijk inzicht in de persoonlijke communicatie van burgers? Krijgt u via de dataset inzicht in de persoonlijke levensstijlen van burgers? Zijn er persoonsgegevens gebruikt in het project? Zo nee, ga verder bij 'Vooringenomenheid'!

Heeft u een PIA (Privacy Impact Assessment) uitgevoerd? Heeft u de privacyfuncties en/of functionaris gegevensbescherming betrokken bij het project?

Welke resultaten verwacht u persoonlijk? Heeft u een onbestemd gevoel over het project? Zo ja, wat zijn uw zorgen? Bespreek dit met uw teamleden

Geblijft u de uitkomsten van het model te begrijpen of aannemend in uw beslissingsproces? Bestaat het gevaar dat bepaalde mensen of groepen gediscrimineerd zouden kunnen worden door uw project? Wie missen er of zijn niet zichtbaar? Zijn alle verschillende groepen burgers vertegenwoordigd in de dataset(s)? Ziet er een feedback loop in het model die negatieve consequenties kan hebben? Verzamelt u de goede informatie voor uw doel? Zou het project ongewenst gedrag kunnen stimuleren? Is er een 'Cobra effect'? Functie creë: kunt u zich een toekomstig scenario voorstellen waarin de uitkomsten van dit project voor een ander doelende gebruikt worden? Veranderen uw antwoorden als u de mogelijke langetermijneffecten in acht neemt? Waarom?

10 PRIVACY

Heeft u de privacyfuncties en/of functionaris gegevensbescherming betrokken bij het project? Krijgt u via de dataset inzicht in de persoonlijke levensstijlen van burgers? Zijn er persoonsgegevens gebruikt in het project? Zo nee, ga verder bij 'Vooringenomenheid'!

Heeft u een PIA (Privacy Impact Assessment) uitgevoerd? Heeft u de privacyfuncties en/of functionaris gegevensbescherming betrokken bij het project?

Hoe transparant bent u over uw project naar burgers toe? Kunnen burgers bezwaar maken tegen uitkomsten van het project? Is er een opt-out mogelijk voor burgers? Zo ja, op welk moment kunnen burgers bezwaar maken?

9 TRANSPARANTIE

Waar is er verantwoordelijk voor het maken van deze strategieën? Zijn er communicatiestrategieën voor het geval er iets mis gaat? Wat is de communicatiestrategie voor dit project? Zitten alle samenwerkingspartners hiervoor op één lijn?

8 COMMUNICATIE

Is dit project geschikt voor samenwerking met (commerciële) partners? Zo ja, welke partijen zouden dat kunnen zijn? Zijn de verantwoordelijkheden van de persoon/personen helder? Wat is de verantwoordelijkheid voor het project? Wie is zijn/anderen verantwoordelijk voor het project? Welke wetten, voorschriften of richtlijnen zijn van toepassing op uw project?

7 VERANTWOORDELIJKHEIDEN

Wie heeft de toegang tot de dataset(s)? Hoe wordt de toegang gemonitord? Wat zou een andere manier van visualiseren zijn? Hoe worden de uitkomsten van het project weergegeven? Worden deze gevisualiseerd? Heeft u de sleutel om de pseudonimisering terug te draaien? Is het nodig om de dataset(s) te anonimiseren, pseudonimiseren of te generaliseren? Hebben de data een houdbaarheidsdatum? Heeft u de kwaliteit van de dataset(s) gecontroleerd? Waar komen de data vandaan? Kunt u deze uitleg communiceren met het publiek? Is er iemand in het team die kan uitleggen hoe het gebruikte algoritme werkt? Is het noodzakelijk dat iemand kan uitleggen wat het doet? Gebruikt u een algoritme, een vorm van machine learning of neurale netwerken in uw project? Zo nee, ga door naar 'Bron'.

1 ALGORITMEN

Gebruikt u een algoritme, een vorm van machine learning of neurale netwerken in uw project? Zo nee, ga door naar 'Bron'.

Is er iemand in het team die kan uitleggen hoe het gebruikte algoritme werkt? Is het noodzakelijk dat iemand kan uitleggen wat het doet? Gebruikt u een algoritme, een vorm van machine learning of neurale netwerken in uw project? Zo nee, ga door naar 'Bron'.

2 BRON

Waar komen de data vandaan? Heeft u de kwaliteit van de dataset(s) gecontroleerd? Hebben de data een houdbaarheidsdatum?

3 ANONIMISEREN

Is het nodig om de dataset(s) te anonimiseren, pseudonimiseren of te generaliseren? Heeft u de sleutel om de pseudonimisering terug te draaien?

4 VISUALISEREN

Hoe worden de uitkomsten van het project weergegeven? Worden deze gevisualiseerd? Wat zou een andere manier van visualiseren zijn?

5 TOEGANG

Wie heeft toegang tot de dataset(s)? Hoe wordt de toegang gemonitord?

6 OPEN TOEGANG EN HET HERGEBRUIK VAN GEGEVENS

Wie heeft de toegang tot de dataset(s)? Hoe wordt de toegang gemonitord? Wat zou een andere manier van visualiseren zijn? Hoe worden de uitkomsten van het project weergegeven? Worden deze gevisualiseerd? Heeft u de sleutel om de pseudonimisering terug te draaien? Is het nodig om de dataset(s) te anonimiseren, pseudonimiseren of te generaliseren? Hebben de data een houdbaarheidsdatum? Heeft u de kwaliteit van de dataset(s) gecontroleerd? Waar komen de data vandaan? Kunt u deze uitleg communiceren met het publiek? Is er iemand in het team die kan uitleggen hoe het gebruikte algoritme werkt? Is het noodzakelijk dat iemand kan uitleggen wat het doet? Gebruikt u een algoritme, een vorm van machine learning of neurale netwerken in uw project? Zo nee, ga door naar 'Bron'.

- Zijn er (mogelijke) problemen met uw project?
- Wat zijn de voordelen van dit project?
- Wie kan hierdoor worden beïnvloed?
- Wat voor data gebruikt u?
- Wat houdt het project in?

STAP TWEE

Loop door de vragen heen en beantwoord ze, bijvoorbeeld door het toevoegen van post-its. Maak een actiepoint voor elke vraag die niet direct beantwoord kan worden.

STAP ÉÉN

Deze poster wordt ondersteund door de DEDA handleiding. Deze handleiding biedt aanvullende informatie over de vragen. Wijs één persoon aan om de antwoorden te noteren.

START

Concept: Mirko Schäfer en Aline Franke

De 'Data Ethische Besluitingen Handleiding' en deze poster zijn ontwikkeld door de Utrecht Data School en de Universiteit Utrecht.

Utrecht University 2018

UTRECHT DATA SCHOOL

Universiteit Utrecht

DEDA - Versie 2.0 oktober 2018. Voor updates kijk op: www.dataschool.nl/deda

Nach de Universiteit Utrecht, noch de Utrecht Data School zijn aansprakelijk voor mogelijke schade van welke aard ook, voortvloeiend uit het gebruik van materiaal of in hoede van de 'De Ethische Data Assistent'.

Tenwij DEDA wordt gebruikt, leen we om het te verbeteren. Onze verbeteringen zullen in toekomstige versies worden geïmplementeerd. Wanneer DEDA gebruikt en/of aangepast wordt, wordt dan niet om deze met ons te delen. U kunt daarvoor altijd mailen naar: info@dataschool.nl